

Előfizetési díj.

időkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Jelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstet et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. rodáj Braun Ede hirdetésményi ügyvédsége, József utca 10. sz. 1 emelet.

Nyitási cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legelőszörűbben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe hildendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet” kiadója.

Az év elején.

Budapest, jan. 3.

(A.) Komoly, nagy jelentőségű munka zepett találja az országot és kormányát az új tendő. De nem egyedül a belélet mezején, form tevékenységünk terén, hanem szövetségünkkel Ausztriával is történeti jelentőségű kudozások folynak. Ezen kívül a monarchia zős kormánya a külügyek körül szintén olyan tiőt folytat, mely az európai béke érdekeivel legbensőbb és legszorosabb összefüggésben l. Az 1876 év tehát minden esetre ritka ntosságúnak ígérkezik. Kül- és belpolitikánk rén egész sora a nyomos dolgoknak várakok megoldásra a minden hazafinak ószinte aja, hogy a függő kérdések lebonyolítása a emzet és magyar állam érdekeinek megfelelően s az európai béke fenntartása utján történjék.

Talán teljesülni fog ez óhaj s talán nem alatozunk a reményben, melyet nem csak Magyarország, hanem Európa összes népelegy-ránt táplálnak, hogy a most megindult év m fog a háborus esztendőik sorában szerepelni. De ennek a kérdésnek eldöntése nem egye-ül Magyarországtól, sőt nem is Ausztria-Magyarországtól függ. Számtalan tényező játszik

itten össze s a közös kormánytól annál többet nem lehet kívánni, mint hogy ő a saját részéről mindent kerüljön, a mi a complicatióraad-hatna alkalmat. Ilyen békés missióban találta Andrássy grófot az új év. A török reformokra vonatkozó s a német és orosz cabinetekkel egyetértésben megállapított javaslatait épen most juttatta a többi hatalmak tudomására s késztetelen, hogy ezzel a béke érdekeinek akar szolgálatot tenni.

De a legbékésebb missio is nagy viszályok magvát rejtheti méhében s ismételve fölmerült az aggodalom, hogy az északi hatalmak e tevékenysége békés uton sikerre nem vezethet s hogy ha komolyan akarják valóstani reformterveiket, ezt Hercegovina és Bosznia megszállása nélkül keresz-tül nem vihetik. Ez az aggodalom nyilatkozik azon újévi beszédekben is, melyek a különböző gratulációk alkalmával ez uttal tartat-tak, nyilatkozik különösen báró Sennyey Pál rövid beszédében, de ezen kívül a nagy közön-ségben is. Hogy a közvetlen jelen nincs fe-nyegtetve, az kétségtelen. A vihar legfőlebb tavaszkor fogna kitörni, addig pedig remélhe-tő, hogy a három császári állam békésövet-sége érvényesíti hatalmát s Európa egyesült cabinetével szemben a porta sem fog oly ok-talan politikához ragaszkodni, mely kenyértör-résre juttatná a dolgot s területi épségének fenmaradását legkomolyabb válságoknak ten-né ki.

A harc és háboru, mely a külpolitika terén a feketén látók nézete szerint ha távol-ról is, de kilátásban áll, az osztrák lapokban már az egész vonalon megindult — ellenünk. — Veszélyezikben és tárczában, apró és nagy közleményekben harangurozzák a világot Ma-gyarország ellen, a miért ez jogait érvényesí-tei s érdekeit Bécs zsarnoki hatalma alól fel-szabadítani megkíséretté. Az osztrák kormány Budapestre érkezett tagjai remélhetőleg nem ily ellenséges érzelmeket hoznak magokkal s így mindenek előtt a bankkérdésben létre jő a rég várt egyezés. Mert hogy a Tisza-cabinet a bankkérdés megoldásában a nemzet óhajait s az ország szükségleteit föloldozni nem fogja, az iránt osztrák szövetségeseink s különösen a bécsi kormány nem lehet kétségben. A kiabá-lás, a zaj, a rágalom árja, melyet ellenünk zu-dítanak, semmit sem fog használniok. Alios jam vidi ventos, aliasque procallas — mondhatja magáról Magyarország.

Ugy látszik, az osztrák közvélemény sem igen hiszi, hogy ép oly jogos, mint mérsékelt követeléseinket állandóan negálni lehetne. Az

ünnepek alatt a bécsi pénzvilágban s a vele szoros összeköttetésben álló helybeli tőzsdén ál-talánosan osztrák miniszter-válság hiro volt és van elterjedve. Az egész Auersperg-kormány, de különösen Depretis és Chlumeczky urak állását mondják megingatottnak s az ügyet a magyar alkudozásokkal hozták összefüggésbe. Biztos hi-reink ez ügyre vonatkozólag nincsenek; lehet, hogy a hir alaptalan, de annyi tény, hogy ál-talánosan el volt terjedve s hogy egészen va-lószínűtlennek azt nem mondhatni. A kormány tagjai jelenleg körünkben vannak s hihetőleg az itt folyó alkudozások fogják eldönteni az Auersperg kabinet sorsát is.

Specialis belügyeink terén nem kevésbé roppant mérvű működés várakozik reánk. Mi-helyt a törvényhozás újra összeül, a kormány ismét számos nagyfontosságú javaslatot fog előterjeszteni. — Ezenkívül a közigazgatási törvények tárgyalása állandó napi renden s is-mét élénk vitákra adandó alkalmat. De az erős és szilárd többség, a mely a kormány mű-gött áll, minden kezességet megad az iránt, hogy az új esztendő a törvényhozás terén min-den irányban megfelelj majd a nagy várakozá-soknak. — Midőn a külpolitika és az Ausz-triával való alkudozások némileg komoly for-dulat előtt állanak, a többség is még tömő-rebben fog a kormány mögé sorakozni, mint eddig tevő.

Törvényjavaslat

a birtok-szabályozás, tagosítás és mezei utak szabályozása körül követendő eljárás iránt, az erdélyi részek összes és a körösbányai törvényszéki kerület területére nézve.

IV. Szakasz.

A megbízottakról, megidézésekről, kézbesítésekről sat. (Folytatás.)

E névjegyzéket köteles a megyei hatóság vagy tanács oly idején beküldeni a birtokszabályozási hivatalhoz, hogy a ne-talán szükséges kérdés-tételek, változta-tások stb. a birtokszabályozási, vagy ta-gosítási eljárás megkezdése előtt 21 nap-pal bevégezhetők legyenek.

A birtokszabályozási hivatalok elnö-keinek jogában áll, ha valamely hivatal-ból kinevezett képviselő személye ellen ki-fogásuk van, más képviselőnek a kineve-zése, az ujan kinevezett nevét közöltetvén az illető hatósággal, a felek értesítése, illetőleg a kihirdetés végett.

forgalommal bír, mert őt nagy országút bögpontja, de mely mos, thála a vasutaknak, so-kat vesztett fontosságából, mióta a Párisból jö-vő futárak útja nem itt visz el többé s a pos-takocsik fészker alatt állanak.

Azoknak, kik bámulatokat fejezik ki ez önmegtágadás felett, azt feleli Denis mester, hogy szereti nézni faluja tornyát, megszokott fenyűt, tarka pisztrangot termő tavait és hogy sokkal biztosabbn bevárni otthon a boldogságot, mint utána szaladni s idegen földön kerget-ni azt.

Midőn megjelentem konyhája küszöbén, Denis asszony meglepetve kiáltott fel s kiejté kezéből a csirkét, melyet épen koppasztott. Férje, a kályha előtt állva, most is, mint ren-desen egy gombolyagá összehuzódott szép macs-kát tartott bal vállán, Neje felkiáltására meg-fordult, a macskát gyorsan az asztalra helyezé s ölelésemre sietett. Mily hévvel, minő öröm-mel üdvözöltek e jó emberek! Oh! Felix, leg-alább van a földön egy kicsiny kis szaglet, a hol én is számítok valamit. Azonban nem aka-rom magamat ámitani, az mit Grand-Vaux környékén szeretnek bennem az emberek, nem más, mint atyám emléke; de azért nem kevésbé vagyok hálás irántok.

Denis barátom csakhamar visszasietett a tűzhelyhez, erősite, hogy ma önmagát fog-ja felülmulni, illően megünnepi jöttömét. Nyolcz órakor, egy csinos kerti pavillonban, terítve állt az asztal; a kandallóban vidám tűz lobogott, mert elképzelheted, hogy itt a ten-ger színe felett 913 méternyi magasságban, junius elején még meglehetősen hűvösek az es-ték. Egy öreg erdősz, egy számvévi tiszt, két községi tanácsos, a vizszivattyúzó árkások ka-pitánya, szóval atyám régi barátai köre egybe-volt gyűlte itt; ne kívánd, hogy leírjam ne-

A hivatalból kinevezett képviselők szá-mának minimuma rendszeren 3-nál, nagy községekben 5-nél többre nem mehet.

35. §. A hivatalos okmányok, meg-idézések sat. kézbesítése csak akkor jog-érvényes, ha a felek meghatalmazottjaj-hoz intéztettek, ezen kívül pedig a sz. k. városok közvetetten, a többi város, köz-ség sat. a szolgabírák útján külön is ér-tesítendő a tárgyalásokról, bizottsági ki-szállásokról sat.

36. §. A különböző tárgyalásokra va-ló megidézéseknek magokban kell fog-lalniok:

1.) a tárgyalási ügynek pontos meg-nevezését,

2.) megjelölését a helynek, melyen s az időnek, melyben az ajánlatok, tervek, jegyzékek sat. a nyilvános megtekintésre ki vannak téve, ha p. o. felylvizsgálá-tok, bizottsági tárgyalások történnek;

3.) azokat a jog-hátrányokat, melyek azokat érik, a kik a tárgyalásnál szemé-lyesen, vagy meghatalmazottjaik által, meg-nem jelennek.

37. §. Minden tárgyalás, vagy bizott-sági kiszállás elrendelésénél nyomatékoku-l emlékeztetni kell a feleket, hogy a kiküldött bírák, szakbiztosok, bizottságok sat. azon esetben is eljárnak hivatalos megbí-zatásukban, ha a felek, vagy meghatal-mazottjaik nem jelennek is meg. A tár-gyalásokon vagy bizottsági munkálatoknál való meg-nem jelenés igazolása semmi szín alatt sem engedhető meg.

Az ily tárgyalást, bizottsági műkö-dést csak azon esetben lehet elnapolni, ha teljesen hitelt érdemlő oly körülmények fordulnak elő, a melyeknek alapján az el-halasztás a sokkal inkább megfelelő eljá-rást biztosan ígéri. A megbusult tárgya-lás, bizottsági működés, költségeit azon-ban mindig köteles a hibás fél megtéri-teni s a tárgyalást vezető bíró, vagy ki-küldött szakbiztos azonnal elrendelheti az illető összeg végrehajtás utján történő be-hajtását.

Többszöri elhalasztása a tárgyalásnak vagy bizottsági működésnek nem törté-nhetik, s ha a felek, vagy meghatalmazott-jaik nincsenek is jelen: a megjelentekkel jogérvényesen végrehajthatni az ügyletet.

38. §. E törvény által szabályozott ügyekre vonatkozó s a birtok-szabályozási hivatal, a szakbiztos, vagy kiküldött bíró

ked az egész ebédet s az előgyaszott ételék neveit; egytől egyig a „tábornok” ked-vencz ételéből állott az, elkezdve, ama hihedt rák levesbe főtt osztrigákon, melyeket, mint inyenoz oly nagyra becsült. Mindazon borok, melyeknek előnyt adott, fel voltak rakva az asztalra: ott találtam a chateau-chálon, az Etoil habzó nedűjét, a salinsi piros nec-tárt, Pouilly aranyszínű nectárját; mind meg annyi kitűnő finom bor, melyeknek még híres-ségük sem közelíti meg valódi becsőket.

Az étkező társaság közt csak egy volt ismeretlen előttem. Ez bizonyos Dávid nevű uri ember Languedoc vidékéről, közép-korú férfi, ki sok kiállott kaland után, mint vészöl partra vetett hajótört, jött szerencsét próbálni Saint-Cerques-be a vandoisi Jura hegység egy kis falujába s ott nagy ven-déglőt nyitott. Vagyonánál sokkal több a műveltsége, rendkívüli nyílt esze van s salato-mossággal vegyült kedélyességgel látszik rajta, mit semmi sem képes megtörni. Többféle sze-repeket játszván már a világban, az emberek és minden dolgok körül sok tapasztalatokat gyűjtött; az élet iskolájában széles körű ismeretekre tett szert, a nélkül, hogy igen tág lé-lekismerettel bírna s így élve, a Gil Bla-séhoz meglehetősen hasonló, vidor élet-bőle-se-letre tett szert, de oly lelki nemességgel páro-sulva, mely Santillanénál egészen hiány-zott. E bizonyos Dávid ur jó barátja Denisnek, ki igen nagyra van vele s miután Saint-Lau-rent nem messze esik Saint-Cerquestől, a két barát gyakran látogatja egymást.

A második fogásnál voltunk, midőn Denis mester egyszerre homlokára ütött, mintha valami feledékenységért tenne magának szem-rehányást. Felkelt az asztaltól, kiment s csak-hamar megjelent újból egy Bird nevű skót

előtt tett nyilatkozat kötelező az illető föld vagy birtok minden későbbi birtokosára nézve is.

V. Szakasz.

A közfelügyelet hatóságairól, a zálogos jószágokról: be-táblázott követelésekről, haszonbérletről, haszon-dve-zőkről és szolgalmi jogosultakról.

39. §. Ha a birtok-szabályozási el-járás, vagy a keresztlíviendő tagosítás, il-letőleg a mezei utak szabályozása alatt álló földek vagy birtokok valamely köz-ha-tóság (fidei commissarius, helyettesítési, állami, alapítványi, gondnoksági vagy más felügyelői hatóság) gondozása vagy kezelé-se alatt áll: vagy, ha a birtokok olyanok, hogy vagy az állam, vagy egyesek egy bizonyos év-sorozat alatt kiválthatják: sem ama hatóság, sem a kiváltásra jogosult ki-fogást nem tehet a tagosítás, vagy bir-tokszabályozás ellen, mivel az új birtok értékeknek egyenlőnek kell a régivel lennie; épen ezért nem is kell e köz-hatóságokat, gondnokokat sat. kihallgatni; ellenben a már megtörtént birtok-szabályozásról, vagy tagosításról a birtok-szabályozási hivatal-nak értesítenie kell, az új térképek, bir-tok-jegyzékek másolatának melléklésével, az illetőket, a tagosított, vagy szabályozott birtok ugyanazon kötelekbe lépővén, mely-ben a korábbi volt, a régi kötelek emer-re nézve megszűnővén.

E közhatóságok, gondnokok, zálog-jog-tulajdonosok sat. kötelesek a tagosítá-si, vagy birtokszabályozási eljárásnál jo-gaik kellő érvényesítésére.

40. §. A betáblázott követelések tu-lajdonosai nem tiltakozhatnak a tagosítá-s, vagy birtok-szabályozás ellen, mivel a ré-gi birtok terhei az újra átkebelezetnek s az új birtok értéke a régivel egyen-lő lesz.

(Folyt. követk.)

— Közigazgatási bizottságról szóló

törvényjavaslatlaltal organicus összefüggésben álló két törvényjavaslat terjesztett már a képviselőház elé, melyek egyike a közadók kezelé-sét, másika a népoktatási hatóságok szervezetét törekszik összhangzásha hozni a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslatban megállapított közigazgatási rendszerrel. Egy hasonló czélu harmadik törvényjavaslatot, mely a kő-utak kezelésének s a közmunkaügynek reform-ját ölelendi fel, a közlekedési miniszter rövid idő múlva le fog tenni a törvényhozás asztal-ára. Mindhárom törvényjavaslat szakbizottsági

ur társaságában, ki néhány nap óta szállodájá-ban tartózkodik.

Képzeld magadnak egy nyílt, jóságos ki-fejezésű arcot, élénk osillogó szemekkel; élet-piros, telt képet, szép ősz fürtöktől körítve s egy homlokot, melyen oly ember ártatlan nyu-galma honol, ki teljes békében él másokkal és önmagával.

Gyakran szemőkre lobbantják Nagy Brit-tánia fiainak, szőglestességüket, merevségüket, komor, megvett, barátságatlan modorral vado-lják őket; ha az ember igazságos akar lenni, ezt is hozzá tehetné, hogy vannak olyak is, kik nagyon megtudják nyerni a köztetszést, mert jellemzősáradó tudnak egyesíteni a lélek igénytelen tisztaságával s tudnak férfiak lenni a nélkül, hogy kitűnősegre törekednének. Bird ur nyájás mosolylyal küszöntött bennünket s bocsánatot kért, hogy nem tudva ellentállni Denis sürgötéseinek, bátorkodik zavarni e bárati kört.

— Ön barátja gyermekeinknek, válaszolt az árkász kapitány, ideje tehát, hogy az atyák-kal is barátságot kössön.

Valóban is, Bird ur szenvedélylyel ra-gaszkodik a gyermekekhez s nyájás szavaát és cukorkát által valamennyi Grand-Vaux-beli gyermeket meghódított.

Az ebéd vigan folyt le, a finom borok megoldották mindnyájunk nyelvét. Aztán a Denis konyhájának is megadtuk az öt illető tiszteséget; ezuttal alkalmat vett magának fel-fejteni előtünk művészetének lényegét, mely érdemes a megfontolásra: arany mondata eb-ből áll: „szakácsok csak arra törekedjete, minden ételnek meghagyni saját ízét és za-matját és hogy minden csak ugy elolvadjon a szájban.”

(Folytatása következik.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Meré Paulina.

Regény levelekben.

Írta:

CHERBULIEZ VICTOR.

Első levél.

Saint-Laurent, jun. 15.

(Folytatás.)

A mint feljebb hatolok, látom mint fog-lnak mind nagyobb tört a legelők s tűne-znek az erdők dús lombu fái; a földgy csak kor alakban jön elő itt, ott; a hegy-gerin-ek mellett végig futó magaslatokon, minde-ütt sötét fenyők uralkodnak a gentiánákkal hintett puha zöld pázsit felett.

Közeledve Saint-Laurent felé, szívem he-sesebben kezdett dobogni, s meglátsitám lép-imet. Több izben leültem az út szélire, szze-imet behunyva egészen átadtam magamat gondolatomnak. Midőn ismét megindultam, ezer merős tárgy vetődkeve kőté le figyelmemet. am egy fenyő látszék nyájasan reám tekin-ni s egy egy vén kerítés mosolyogva köszön-tt, a mint mellette elhaladtam. Egy mohos likláról alá rohanó patak hangosabban zuho-ott, hogy üdvözölje jöttömét s egy rigó ág-l ágra röpkevre követte néhány percig lép-imet; csupán kedvemért fűtyölté dalát. A luban „A yo-Mariá”-ra kezdtek harangozni. harangszó fiatal éveimet varázsolta élelm, intha elmúlt éveim felől kérdőzték volna e

előkészítése értesülésünk szerint csak akkor fog megtörténni, ha a képviselőház már letárgyalta a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslatot, miután attól, vajjon minő módzatokkal fog ez elfogadtatni, függ a másik három törvényjavaslatnak sorsa is.

— **A budai alkudozások.** Auer-sperg, Depretis, Chlumetzky és Lasser miniszterek egyfelől, másfelől Tisza, Simonyi, Széll és Wenckheim részvételével 3-ikán délben megindultak a tárgyalások Magyarország és Ausztria kormányai közt.

Fél egykor jöttek össze a magyar és az osztrák miniszterek gr. Andrássy Gyula lakásán, a várban.

A tárgyalások módozatáról a „Hon“ felhivatalosan írja, hogy „a magyar kormány a vámszerződés egész menetére kiterjedő megálapított és határozottan körvonalozott álláspontját részletesen adja elő, különös súlyt fektetvén a fogyasztási adókra is. A magyar kormány súlyt helyez arra, hogy mind a vám, ugy a bankkérdés is az év három első hónapjában annyira tisztázassék, hogy mindenik kormány tájékozva legyen az iránt, mily alapon kell a jövő munkálatait szervezni“.

A tárgyalások — a „Hon“ véleménye szerint — „most végleges eredményre vezetni nem fognak, de előidézhetik a helyzet elvi tisztázását bármely irányban“.

A „N. H.“ tudósítója a következőket írja:

„Az Andrássynál történt miniszteri összejövetel, hír szerint, csak az előkészítő megbeszélés jellegével bírt, s a két kormány álláspontjának tüzetesebb kifejtése az ő felsége elnöklete alatt — valószínűleg már holnapról kezdve tartandó közös miniszteri tanácskozássokra hagyott fel. Képviselői körökben azon nézet van elterjedve, hogy a tanácskozások eredménye a magyar kormányt azon helyzetbe hozandja, hogy közvetlenül az országgyűlés újabb összejövetele után a bankkérdésre nézve határozott nyilatkozatot fog a képviselőházban tenni. Több jel mutat arra, hogy a magyar kormánynak e kérdésben elfoglalt álláspontja irányában az osztrák miniszterek olvère több engedékenységet fognak tanúsítani. Ily jelnek tekintik azt is, hogy az osztrák miniszterekkel egy miniszter- s kétosztálytanácsos is lejött, kiknek lejövetele a megoldás részletei föltötti tanácskozás eshetőségére látszik mutatni.“

Ezzel kapcsolatban megemlíthetjük, hogy a bécsi „Sonn u. Mont.-Ztg.“ azon hírt közli, hogy legújában Andrássy gróf is a bécsi kabinet ellen fordult, és hogy a jelenlegi osztrák miniszterium még csak hetekig, mások szerint néhány napig fog fennállani.“

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló“ szerint nem kell a háboru senkinek, nincs az országban egyetlen párt, mely háborut kívánja; a hány értelmes fő, a hány hazafias szív van a hazában, annak csak egy ohajtása, egy akarata van: a béke, a minél hosszabb, zavartalanabb béke. A monárchia másik felének népei teljesen osztoznak ezen érzelmeinkben; nekik sem kell egyéb, csak a béke. És mégis a háboru miatt aggódniak nálunk sokan. Egy esély van, mely a monárchia békéjét veszélyeztethetné s ez az, ha különben békés irányu külpolitikai akciónk hibái akaratlanul vonnának bennünket oly complicatiókba, melyekből azután csak egy ut volna kifelé — a háboru. Ez az, a mitől ovakodnunk kell minden áron. Azt tudja s ezt hangsúlyozni kötelessége, hogy a háborus kedvű katonai körök passioinak a közvéleményben nincs semmi támasza s Andrássy multja után ítélve, joggal fölteheti, hogy actioja első sorban a béke biztosítását czélozza.

A „Nemzeti Hírlap“ az önálló bank felállítását életkérdésnek találja az országra, de legelső sorban a kormányra nézve. A kormánynak ma őrási többség támogatja; de megbukik és pedig nemcsak erkölcsileg, de tényleg az ellen forduló parlamenti szavazat többség által azon pillanatban, melyben az önálló bankról lemondott. Mert nincs és nem képzeltető kormány, mely az önálló magyar bank feladás mellett magának Magyarországon többséget volna képes szerezni. A nemzet eleget várt, eleget vergődött a bécsi érdekek rabszolgaságában, most már megtelt a pohár s az ország felháborodással fordul el minden ministertől, fenséges haraggal seperne el minden parlamenti többséget — ha ilyen találkoznék — mely e rabszolgaság megnyújtását merné neki tanácsolni.

A szabadelvű párt új év napja.

Az új év reggelén összegyűltek a szabadelvű párt clubhelyiségeiben a pártnak a fővárosban időző tagjai.

Elsőzőr is Deák Ferencz néven jelenlétük meg.

Az itt tett tisztelegés után a kocsisor Budára rohogott fel a miniszterelnöki palota elé. A párt jelenlegi vezére Tisza K. miniszterelnök előtt ékes többszöri éljenzéssel megszajkított beszédében tolmácsolta Gorove a tisztelegők érzelmeit. — Eljöttünk — mondá egyebek közt — hogy üdvözlünk téged és kormányodat; hogy isten áldását kérjük az újévben reád és működésedre, hogy kifejezzük törhelen ragaszkodásunkat s őszinte bizalmunkat irányodban. Számolj reánk, ha a haza békéjét kell ben és kün megvédelmezned; számolj reánk, ha a magyar állam egységének biztosítása forog szóban. Tartsd meg e párt tagjait együttesen s egyenként barátságodban. Adja az ég, hogy a nagy mű, melyre vállalkoztál, sikerüljön.

Tisza Kálmán miniszterelnök erre következőleg válaszolt:

Nagyon tisztelt barátaim! Meghatva már ittleteteknek ténye által és kétszeresen meghatva a nagyon tisztelt szónok ékes szavai által, csak röviden és nem kellőleg tudom megköszönni szívességeket. De legyetek kérélek meggyőződve arról, hogy ha rövid, ha nem kielégítő is ezen köszönet, szívem mélyéből jön az. Fogadjátok e szívből jövő köszönetemet, különösen azon ígéreter, mely a bajokból kiragadó egyedüli eszközt, t. i. a bizalmat és támogatást jelzé. Tény, a mit a tisztelt szónok kiemelt, hogy e nemzet még sokkal válságosabb helyzetből ki tudott menekülni és ha igaz is, hogy a mostani helyzet súlyos és nehezek a viszonyok, meg vagyok arról győződve, hogy sikerülni fog együtt-tartással a bajokon segíteni, ha határozottan, de higgadtan és nyugodtan járunk el s magunkat sem nyugodtságból kizavartatni, sem szándékunktól eltéríteni nem engedjük. (Lelkes hosszantartó éljenzés.) Én hálával leszek a gondviselés iránt, ha én lehetek egyik törékeny eszköz hazánk felvirágoztatása nagy munkájában (éljenzés) ha össze is roskadok a munkában. Addig, míg én vagyok e törékeny eszköz, fogom kérni főajánlott szíves támogatásokat, barátságokat és ha netán összetörök az eszköz, emlékezzetek meg rólam kérék barátsággal és jóindulattal, elfelejtve gyengéimet, de emlékezzetekben tartva azon valódi barátságot, melylyel irántatok viseltetem.

Tartson meg a gondviselés benneteket tartások meg általam oly nagyra becsült barátságokban engemet. (Lelkes, hosszantartó éljenzés.)

A miniszterelnöki palotából Ghyecz Kálmán képviselőházi elnökhez mentek a tisztelegők, kinek szerencsekívánatait itt is Gorove tolmácsolta, azon óhajással fejezvé be szavait, hogy a hazaszeretet, jellemzilárdás és a haza iránti érdemek fényében tündöklő házelnökök a gondviselés még hosszú évekig éltesse, hogy ifjaink még soká tanulhassák meg példájából, miként kell érette munkálkodni. Ghyecz válaszában szerényen, csak az általa elfoglalt állásnak tulajdonítá e kitüntetést. Magának azt kívánja az újévben, hogy megfelelőhessen a párt kegyességéből reá ruházott ezen állás köteleinek, a pártunk pedig, hogy megoldhassa nagy feladatát, mely Felséges urunk jólszlsru jelmondata szerint csak „virisus unitis“ oldható meg.

Ezután Gorove István pártelnökhöz mentek a tisztelő párttagok, kiknek nevében ez alkalommal Várady Gábor beszélt. Hivatkozott azon tényre, hogy a párt egyhangu bizalma két ízben emelte őt az elnöki tisztre. E tényre szemben felesleges minden további szó. Hosszu életet kíván a párt elnökének, kinek érdemeivel a jelenben csak érdemekben gazdag multja versenyez, s óhajja, hogy a párt az ő elnöksége alatt oldhassa meg nagy feladatit. Gorove válaszában meleg köszönetet mondott a megtiszteltetésért, mely őt, mint a közügy egyszerű napzsámósát érte. Soha sem volt egyéb vágya, minthogy tevékenységét egészen a haza ügyeinek szentelhesse, ő hálát ad érte az égnek, hogy ezt megérheté. Egyetértést tanácsol azoknak, kik néhány hó előtt a nagy munkára egyesültek s kéri vegyék szívesen töle e tanácsot s tartsák meg őt továbbra is baráti jóindulatukban, mely mindig egyik legfőbb boldogságát képezeni.

Szívélyes éljenzések követték a párt elnökének szavait, mire a párt újvi testületi tisztelegéseinek sora véget ért.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, 1875. jan. 4.

Keleti ügyek. Német lapoknak jelentik Berlinből, hogy Andrássy gróf reformjavaslatait Szentpétervárra küldeték Gorcsakof herceghez, mert még alkudozások tárgyát képezi, hogy mily alakban fogják a hatalmak a porta által engedélyezett reformokat ellenőrizni. Hír szerint Ignatiev volt az, a ki kifogásokat tett az ellen, hogy a konstantinápolyi nagykövetkekre bízassék az ellenőrzés.

A „Times“ párisi tudósításai szerint rebesgetik, hogy nem Anglia, hanem Oroszország bírt rá a Portát, hogy a reform-irade

kibocsátása által a három északi hatalom reformactióját megkocza. Ugyanezen tudósító azt hiszi, hogy Andrássy grófnak régóta várt és a hatalmakhoz intézendő körjegyzéke határozatlan időre el fog maradni. Anglia és Franciaország nem nagy kedvet mutatnak arra, hogy a hatalmak tervezett lépéseiben részt vegyene, s iparkodni fognak a császári kabinetekezt arra birni, hogy a porta pénzügyi zavarainak megoldása végett tegyenek valamit.

A lécsi kabinet által szerkesztett körjegyzék fog a nyugati hatalmakhoz intéztetni azon czélból, hogy a három császári hatalom reformjavaslatát elfogadják. E körjegyzék helybenhagyás végett Berlinbe és Szentpétervárra küldetett s a német kormány által márelfogadtatott.

Ugyanez megtörtént Oroszország részéről is. Az irat, melyben Gorcsakoff ezt külügyi hivatalunk tudtára adja a „Köln. Ztg.“ bécsi távirata szerint deczember 31-én érkezett az osztrák fővárosba.

— Decz. 26-án megtámadták a törökök a felkelők főrejtékelyét a Zubsi kerületet. E hozzáférhetlen positióból azonban minden támadási kísérletet megfusiottak a felkelők. Ugyanazon napon Bosniában Novi mellett is kudarcot vallott egy török csapat a Stojanovics alatti keresztények ellenében. Látható, hogy a tél daczára nem nyugszanak a felkelők. Hercegovinai főtáborukban valamennyi csapat két főhadtestre osztása rendeltetett el e napokban. A felső hercegovinai hadtest vezére Szocsicza Lázár az alsó hercegovinai Ljubobratrics, kinek alvezérei Vukalovics és Tomasevics. A beszültött hercegovinai harcok száma 10,000, az idegen legió 400 emberből áll. Külföldön élő hercegovinaiak, kik Vukalovics Luka felkelése idejében szerepet játszottak (Pavlovics, Vacskovics, Ducsics), hazaváratnak és parancsnoki állásokkal fognak felruházatni.

— Bolgárországban a török reformirade nagy örömet és lelkesítést idézett elő, mely élénk tüntetésekben nyilvánult. Azonban hamar elmúlt az öröm, mert meggyőződtek a bolgárok, hogy az irade daczára megmaradt a régi nyomás és igazságtalanság. — Csak a napokban történt, hogy a hatóságok minden beavatkozása nélkül egy török egyszerűen agyonverte azt a holdgárt, kinek megzerette a nejét, egy másik agyonverte a bolgár hitelzójét stb. Ily események következtében forrongás tapasztalható Bolgárországban, mely könnyen tetlegességekben nyilvánulhat.

BELFÖLD.

Küküllőmegye, decz. végén.

(Egy pár szó még a küküllőmegyei bizottsági gyűlésről.)

A „Kelet“ 295. számában Küküllőmegyéből megjelent cikkre nem mulasztatjuk el pár megjegyzést tenni, hogy a közönség félre ne vezettessék.

A kérdéses bizottsági ülésen ugyanis az elnökölő alispán az ülést valóban kifogástalanul a szabályok értelmében vezette s sajnosan kell már nyilvánosan is kifejeznünk azt, mit akkor egész discretioval egymás között elmondunk, hogy cikkíró a bizottmányoskodás legelső zsenigéjében élén, nem esoda, ha a tanácskozás rendjét és az azt megállapító házszabályokat még kellően nem ismeri és csak azon körülménynek tulajdonítható az, hogy nem birta felfogni, miszerint így a tanácskozás rendjén elejtett tárgya a jegyzőkönyv hitelesítése alkalmával nem hozhatatik újból indítványba s hogy egy teljesen bevégzett tanácskozást nem lehet újból kifordítani és elő kezdeni. És e fölött panaszokodik cikkíró s ezért perhorreskálja az alispán correct eljárását.

Hidje el uram, hogy a dolog érdemére nézve a bizottságnak nagyon csekély kifogása lehetett volna s az nem is lehet másképen, mivel azt Küküllőmegye csak nem argálhatja magának, hogy az erdélyi megyék arrendirozására döntő befolyást gyakoroljon és az arrendirozásnak csak Küküllőmegye előnyére volna szabad kiútni, a mostani kormánytól épen azt várjuk és várhatjuk is, hogy mindenben a közérdeket fogja előtérbe helyezni s minden speciális apróbb kérdés ez elynek alá lesz rendelve.

Megmaradt az illető bizottsági tagoknak, kik a felmenetelre talán vállalkoztak volna, de kik közé cikkíró ugyan nem tartozott, egy pár forint zsebökben s az is valami, de mindenesetre több, mint a a bizottság Budapestén eszközölhetett volna.

A mi pedig az alispánnak a megye iránti érzelmének gyanusítását illeti, legyen meggyőződve cikkíró ur, hogy alispánunk jelleméhez multjánál és jelenénél fogva a legkisebb gyanu sem férhet. A mit ő eddig tett a megye érdekében, az nem csekély s csak az tudja e tiszta jellemű férfinak sok közérdekű tetteit és fáradozásait, ki őt közelebből ismeri s fáradozásainak eredményét észleli, sem a népszerűség hajbászása, sem pedig az oly közönségesse vált kormányosulási vágy nem tar-

tozván tulajdonai közé — lehet, hogy többen nem tudnak ezekről s azt hiszem, hogy cikkíró is, ki a világ kereskedelmének központja felkeresése fölött töprenkedik, nem ér rá e csekélységek fölött elmélkedni, különben aligha gyanusígtatná a cikkben felhozottakkal e főrtit.

Ha nemcsak azért adta tehát panaszát a sajtó utján a nyilvánosság elő, hogy lássa cikkét nyomtatva, valóban nem birjuk e cikk indokát felfogni.

X. X.

Szászváros, 1876. jan. 3-án.

(A magy. polg. dalárda mult évi zárulésáról. A farsang táncestélyeiről.)

Tisztelt szerkesztő ur!

Tegnap tartá meg a helybeli m. polg. dalárda mult évi zárulését. Ugy a működő, mint a pártoló tagok oly szép számmal jelentek meg e közgyűlésre, mely bárkit is meggyőzhett e fiatal intézmény iránti lelkesült érdeklődés iránt. Elnök Dózsa Dániel sikerült beszédrel nyitotta meg a gyűlést. Czelszerűnek látom e szép beszédet rövid kivonatban ismertetni, hogy ezáltal a juagy közönség is tájékozva lehessen dalárdánk m. évi tevékenysége és működése felől.

Tavaszzal a nedvtele földben, a nap termékeny verőfényében könnyen fogamszik meg az elültetett csemete s néhány hét multva már zöld galyakkal, talán még virágokkal is ékeskedik. De jó a nyár tikkasztó hevével, pusztító szárazságával, a virágok gyümölcstelen hullnak alá, a zöld galyak, sőt maga a törzs is lassankint elsárgul — kihull; csak a legépebb, a legerőteljesebb csemeték képesek az idő viszontagságait kiállani. Így van ez t. közgyűlés! az emberi intézményekkel is. A szép és jó iránt fogékony keblekben könnyen felgyul a lelkesedés lángja s terem intőzményeket, melyek a legszebb reményekkel kecsegtetik az ügy iránt buzgolkodók kebelét. De mulik az idő, szűnik a lelkesedés, a tagok lázas törekvését lanyha közönyösség foglalja el s az intőzmény, mely gyorsan támadva, rohamos fejlődésnek indult, lassankint hanyatlik, beteg lesz, s meghal. Hosszas életre, nagyobb mérvű fejlődésre, a nemzet és társadalom kebelében hatalomra csak az oly erkölcsi testületek vergődhetnek, melyeknél a kezdet lelkesültsége kintartó férfiu erőre támaszkodhatik, mely nem hül, nem fárad, nem lustul, hanem megfordítva folytonosan emelkedik s mentől nagyobb akadályra bukkán, annál nagyobb erőt fejt ki.

Ez a mi kedves testületünk: a szászvárosi magyar polgári dalárda is, a lelkesülés szárnyain gyorsan keletkezett. Alig mondók ki, hogy legyen s azonnal meglett s gyors fejlődésnek indult, ugy annyira, hogy már a második előadásunknál sokkal idősb testvérével a helybeli szász „Liedertafel“-lel képes volt versenyezni. De alig hogy fejlődni kezdetünk, a fiatal csemete alig hogy kihajta rügyeit: már is megérkezett a nyár sorvasztó melege, mely fiatal dalárdánkat végpusztulással fenyegette. Tisztelt karnagyunk, kinek oly végtelen sokat, szinte mindent köszönhetünk, a nagy-enyedi polg. iskolaigazgatójának nevezetvén ki, Szászvárost elhagyandó volt. Attól félttem, hogy a dalárda összetett kezekkel szemlélve a jövőre oly végzetessé válható eseményt, rövid virágzás után rögtön feloszlik, mint a kemény dőrtől sújtott fiatal hajtás. De nem! dalárdánk e végzetes órában nem vesztette el erélyét és életkedvét, hanem anyagi és erkölcsi erejét összeszedve oly ajánlatot tett s az ajánlatot oly módon tette, hogy karnagyunk, habár némi anyagi áldozatába is került, ajánlatunkat vissza nem utasíthatta; s maradt és maradása által a szászvárosi m. polg. dalárdát újra megállapította. Fogadja érte a karnagy ur köszönetünket! De a jövőndő nevében fogadja meleg köszönetemet a közgyűlés is, mely hivatasának tudatában férfias elhatározása által lehetővé tette a karnagy ur maradását s ezáltal lehetővé az oly szép fejlődésnek indult intőzmény felvirágzását is.

„Annyi tagadhatlan, hogy ez elhatározás által terhet vetünk vállainkra, mely az első években talán kissé nyomni fog, melyet csak a dalárda magasb fejlődése, megizmosodása fog könnyűvé tenni. Már is mutatkoztak oly jelek, melyekből kedvező jövőt jósolhatunk. Így voltak olyanok, kik a dalárda súlyos helyzetét látva, megrótták magokat s évenként fizetendő 3, 5, sőt 10 forintot is ajánlottak fel. De nemcsak, hanem alapos kilátásaink, sőt formaszertinti ígéreteink vannak arra is, hogy alapító tagjaink is lesznek. E czélból választmányunk két férfiu küldött ki saját kebeléből oly megbízással, hogy városunk és vidékünk vagyonosabb és lelkesebb egyéneit személyesen megtalálván, igyekezzenek mentől többeget megnyerni alapító tagoknak, az alapító tagsági díj 50 frtra tetetvén.

„A mi a dalárda szellemi működését illeti, nincs miért hosszas előadásba ereszkednem. Önök mindnyájan hallották s képesek megítélni, hogy a fejlődés minő fokára emelkedett. Itt csak annyit akarok megemlíteni, hogy a lefolyt évben adott 4 dalestélyt: há-

mat Szászvárosban, egyet az algyógyi fürdő s mondhatom, hogy mindenikben becsülettel állotta meg helyét. Kétszer közreműködő az isteni tisztelőt emelőlés is, egyszer a formátus s egyszer a katolikus templomban. Azt hiszem, hogy mindkét hitfelekezet tagjai egygyőződtek a felől, hogy a dalárda lézése egyházi szempontból is igen fontos tényez.

„A mi dalárdánk anyagi viszonyait illeti, örömmel tudatom, hogy a mult évben csak hátrafelé nem mentünk, de ellenkezőleg meglehetősen gyarapodtunk. A mult éven ugyanis decz. végén a dalárda vagyonát 109 frt 79 kr, ma az előterjesztendő számadás szerint van 281 frt 15 kr készpénz, gyarapodtunk tehát 171 frt 66 krral, a mileg-nagyobb részben a dalárda életrevalóságának szerzeménye. Ezen kívül hangjegy-gyűjteményünk is számos szép darabbal növekedt. Általán a mult év anyagi eredménye s jó reménységre jogosít; csupán egy fekete pont van, a pártoló tagok egyrészének fizetés-hanyagsága. Volt ugyanis az elmúlt évbe 74 pártoló tag s bejött 1875. folytán pártolóság-sági díj gyanánt 39 frt, tehát csaknem lson fele hátralékban maradt.

„A dalárdánk másfél évi fenállásá óta volt összesen 74 férfi, 28 nő működő tag; jelenleg van 38 férfi és 20 nő működő tag. A kezdet lelkesültségének hatása alatt scan állottak be olyanok is, kiknek természetben nincs meg a kitaró férfi erély. Ezek lasan ként kimaradoztak s közülök többnek arárosról való eltávozásuk miatt kellett dalárdánk-ból kilépniök. A megmaradtak azonban hárannyira megkristálizálódtak, hogy állandó irradások kétség alá sem vonható. Ezek maradnak, maradniok kell, mert maradásra kényezriti őket a dal istene!“

Ezen kivonatigal ismertetett s általán éljenzéssel fogadott beszéd után, a pénztárki kimutatás hagyatott helyben. A tett indítványok közül főleg kettő ohajtok itt megemliteni. Indítványba hozatott, hogy a pártoló igazsá után kapni szokott ingyen jegyet bárre, sőt nem dalárdai tagra is át lehessen ruhani. Ezen indítványnak a dalárda anyagi állapotára nézve káros, sőt absurd voltát a nagy töbég nem látta át és — határozattá emelte. A másik indítvány gr. Kún Kocsárd úr ó megóságának, ki a dalárda karnagya itt marasásához tekintélyes évi honoráriummal járul a közgyűlés írásban fejezze ki köszönetét hazias áldozatkészség ért.

A hivatalnoki kar és a választmány övetkezőleg alakított meg: elnök Dózsa Génes, titkár Sándor János, karnagy Dák Gerő, segéd karnagy Kövendi József, piztárnok Vitális József, gazda Dobó Alai; választmányi tagok: Schenk József, Inre János, Kapeza Gyula, Nagy Lipót, Bara László és Mándel János.

Farsangi kilátásaink szép reménynyelecegtetnek, a mennyiben 6—7 nyilvános táncestélyre is lehet számítanunk. Eddig határozottan megvan állítva a következő tánczvilkma ideje: jan. 8-án a tűztőlói zenekar baa, 15-én a m. polgári dalárda táncestélye, február 19-én a szegény tanulók felségélyezőre tombola-játékkal összekötve tertandó tánczvalom; húshagyó kedden a szász „Liedertafel“ s talán casino bál.

Láthatja ezekből t. szerkesztő ur! hogy lesz alkalom a hosszú farsangúgu mulatol, csak attól tartunk, hogy a Széchenyi vendlő nagy termében igen-igen kényelmesen táncolhatni az időn s még azok is bizvást eljöhethet. A kik tyukszembenban szenvednek: bizonyra nem lesz okuk a láb taposástól félniök.

Boldog új évet kívánok!

r. l.

Tanügy.

Csikszék, decz. 31. 1875.

(A csikszéki tanító-egylet gyűléséről.)

A csikszéki általános tanító-egylet a gyűléséről jövők, megterhelve sok tapasztalattal, melyek minél kellemetlenebbek, annál kalmatlanabbak az okulásra. Zárgyűlésnek vezémem, először azért, mert a három fvi rtam, mennyire az egylet megalakult volt, e-telt, másodsor pedig azért, mert az edgi szervezetben való ujjáalakulás lehetetlenné tetett — hosszú, hosszú időre (!)

A gyűlés folyamata különben a program mégy első pontját, illetőleg minden ivánalmat kielégített. Éltés Elek elnöki megnyitója hozzá múltó correct volt s mindvég a tárgyilagosság színvonalán állott; Boga Álint titkári jelentése, noha az alsóki főkeget felszólításra sem közölte az adatokat e miatt hiányos volt, helyeslő tudomásul vett; Éltés Elek emelkedett hangu emlékebe-és Koródy István felett mely megilletődél találkozott; Felméri Albertnek a Sándor-Irváth-féle énekkönyv és Kosza-Felméri-féle rztáblákról tartott kimerítő ismertetése szaléppességéről tauskodott.

Következett aztán a program 5. pontjában, a gyűlés Achilles-sarka, a 232-

1872 sz. alatti miniszteri szabályrendelet értelmében való tanfélélettel alakulás. E ponttól első szótalt fel Földes József r. k. képezési tanár, ki meglehetősen burkolt indokolással azon indítványt teszi, hogy a tanféléletet egyen „római katolikus” jelleggel fel, mert mint ő a helyzetét ismeri, a felekezeti tanítók csak ezen jeleg mellett lehetnek továbbra is az egyesület tagjai. Boga Bálint azért és csapán csak azért ellenzi az indítványt, mert elfogadása esetében a községi nép-, felsőnép- és polgári iskolai tanítók, ha ily című egyesületbe belépnek, nekik a miniszteri szabályrendelet értelmében külön egyesület kellene alakítaniuk s még az erőknél az egyesület fogalmát illusztrálására tevő szótoszlása következnék be; így egyben az ált. egyesület eddig is kath. szellemű volt, észleltelen dolog volna azért a szellemre való tekintet nélkül és az ügy rovására oly ereven fogadni a betűbe, hisz örök érvényűnek marad a sarkigazság: „litera occidit, spiritus autem vivificat”; nem lévén tehát hajlandó a lényegre a formának dobni áldozatul, indítványozza, hogy a miniszteri szabályrendelet értelmében történjék az alakulás; hogy pedig az annyira indokolatlanul féltett kath. szellemre nézve fent és alant megnyugtató eszélytelenség, határozatilag kéri kimondani, hogy tisztviselői kar, kizárólag a felekezeti tanítók és a tanügyi buzgalmáról ismeretes csikszéki papság köréből választassák. Ezen engedélyt vagy lemondás, úgy hiszi, kellő biztosítékot nyújt a kath. szellemre nézve, a nem felekezeti tanítók önzetlenségét pedig eléggé igazolja. Madár M., Nagy J., Felméri A. és mások hasonlóan felszólalásai és Földesnek így ízben nyilvánuló homályos ellenindokolása nem vezetvén azonban egyetértő megállapodásra, mindazok, kik a miniszteri szabályrendelet értelmében kívánnak tanfélélettel alakulni, egy e célból kitett íven szám szerint 29-en, köztük több felekezeti tanító, iratkoztak be, kik aztán önkéntes éltes Eleket, Boga Bálint vonakodása után pedig titkárrá Nagy Imrét közhangulattal megválasztván, a melléjük választott Madár Mihály és Kunz Kornél személyekben kiküldött bizottság legközelebbi feladatát az tűzték ki, hogy a már megállapítva levő alapelvek keretei belől alapszabályokat dolgozzanak ki s megteremtés végett a fm. közoktatási ügyészséghez részeszköl fel.

Van egyébként e nem kevésbé szegényes, mint sajnálatos szétválásnak egy meglepője is, mely az ügyállás fennbéli vázolt jellemzéséhez szintén tanulságos adalékot szolgáltat. Ez az alsóikói főkegyeletnek két községit hitvitével, testületileg való kimaradása gyűlésből, mely az alábbiakban lel megfélést.

Boga Bálint, az ált. egyesület eddigi titkára, f. évi novemberben bizalmas baráti levelet küldött Baka János alsóikói főkegyeleti jegyzőnek, melyben véleményét kérte ki az ált. egyesület zár-, illetőleg az újjáalakított eszközök gyűlésének ideje és helye iránt. Baka János szesz várta adott válaszában kifejti, hogy gondosan utána nézett az alsóikói tagtársak között uralgó hangulatnak, s úgy tapasztalta, hogy miután az ált. egyesület a gyűlések tartamára napi díjt nem tudott beszélni, ez okból hozzájuk intézett bármely felhívás sikertelen lenne. Az illetékes egyetemi tisztviselő (elnök, titkár) azonban ezen szűkebb protestáció daczára felhívásokat az alsóikói főkegyeletnek is megküldött, melyet a Baka J. kiesinyes nézpontu, önkéntes indoklásával által provokált következtetéseket szavakkal kísérték: „Midőn Baka János főkegyeleti jegyző urat e felhívásunk közlésére hivatalból felkérnők, egytettel azon eős hitvitéknek adunk kifejezést, miszerint tisztelt ügytársaink, az alsóikói főkegyelet t. cz. tagjai, nemcsak nem zárják el feleket a józan irányban haladó kor intő szótától, mely inkább most, mint valaha és inkább a tanítóságnak, mint bármely más testületnek, harsogja fülebe, hogy „sorakozzunk”, nemcsak nem szállanak alá hitvitésnek objektív magaslatairól a kiesinyes meglekintetek alanyis nézpontjára, — nemcsak nem engedik magukat a krajczáros ügyezőség bérslólgáinak dicstelen névelével bélyegeztetni: hanem az ált. egyesület felhívásában kibontott zászló alá férfias következetesség — s az eddig őket oly ényösen jellemzett ügyzeretelt fognak gyűlölni”. — Baka J. a helyett, hogy e jóakarú, önzetlenségre serkentő buzdítással kísért felhívást körözte volna, az egyházi főtanhatóság terjesztette azt fel, hanem egy kesernyés znatu leirat érkezett a három esperesi hivatalhoz, mely ezen jámbor felhívás hangját hanczogónak, intézőit felfuvalkodottknak kereszteli, megdicsérvén a felekezeti tanítók „hithűség”-ét s intvén őket, hogy ne engedjék magokat a „közösködő” tanítók által vetetténi.

Baka Jánosnak a kimaradást indokoló válaszában a „hit-hűség”-ről szó sincs, hanem csak napidíjakról; ennek ötleteiből óvja a felhívás az alsóikói ügytársakat a „krajczáros ügy-

buzgóság bérslólgáinak dicstelen nevétől”. Aztán a „közösködő” tanítók soha sem tolták fel magukat vezetőikül, sőt ellenkezőleg a felekezeti tanítókban nem keresett bizalma állította őket helyeikre. Különbösen sincs miért félteti a „hithűség”-et a „közösködő” tanítóktól, azok nem egyszer adták önkényes eszekekedetekben élő vallásos érzületüknek tanujelét, „hithűség”-ükben pedig még az illető epés leirat sem tántorítja meg. De óvakodom ezen leiratnak, melyet egészen véve nem a legatyáibb polemicus hang rezg át, érdemleges méltatásába bocsátkozni; sokkal igazabb és bensőbb tiszteltetemet az illető egyházi főhatóság és mostani személyesítője iránt, hogysen a leirat tüzetes taglalásával tekintélyét csorbítani akarnám.

A tárgyi hűséggel, sine ira et studio változott emez ismertetés után az ép érzékű közvéleményre bízom annak megítélését: volt-e alaposa a szakadásra éppen Csikszékbe? azon Csikszékben, melynek éppoly vallásos, mint hazafias szellemű papsága lobogtatja elől a népnevelés zászlóját, s mely elég erkölcsi hatalommal rendelkezik arra, hogy szétzuzza azokat, a kik netán profánáló tévtanokat szándékoznak csempészni alája.

Non quis, sed quid.

Muzeumi-ügyben.

Az „erdélyi muzeum-egyesület” azon tisztelt tagjai, kik vagy alapítványi kamatokkal, vagy részvénydíjakkal hátrálékban vannak, tisztelttel felkértem: méltóztatassanak tartozásaikat, a közlekedő közgyűlésig az egyetemi pénztárba befizetni; s ez által az ellenesetben bizonyosan bekövetkezendő kellemtelenségeket kikerülni.

Kolozsvárt, jan. 5. 1876.

Kérését ujítja:

Bányai Vitális,
muzeum egyetemi pénztárnok.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapestén január 5. 11. ó. 13. p. d. e.

Érkezett, január 5. 11. ó. 40 p. d. e.

A miniszterek tanácskozása tegnap egész délután folyt. Az osztrák és magyar kormányok közt a kibékülést bizonyosnak tartják; eddig csak a vámkérdést tárgyalják.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jan. 5. 1876.

— **A magyar kir.** pénzügyminiszter Gaibl Rezső tagosított mérnököt s volt kataszteri felügyelőt a n.-szabeni kat. kerületbe erdőbecslői felügyelőnek, Scholtész Henrik okleveles erdőész és Benedek György kir. erdőgondnokot a kolozsvári, Rosinckzy Béla magán uradalmi főerdőszót a n.-szabeni kataszteri kerületbe erdőbecslőkké kinevezte.

— **Nagy Józsefet** a földmívelés, ipar és kereskedelmi m. k. miniszter a fogarasi m. kir. állad. ménes birtok gazdasági igazgatóságához végleges minőségű III-ad oszt. gazdasági intézővé kinevezte.

— **A Kolozsvár** városi virilisek az 1876-dik évre következőleg állítottak meg: 1) Idősb Hincz György 2086 frt 40 krt, 2) Bianini Domokos 1700 frt, 3) Korbuly Gergely 1341 frt, 4) Rutka János 907 frt, 5) b. Jósika Lajos 883 frt, 6) Taufer József 789 frt, 7) Fröhlich Vilmos 774 frt, 8) Simon Elek 757 frt, 9) Taufer Ferencz 741 frt, 10) gróf Mikó Imre 739 frt, 11) ifj. Hincz György 734 frt, 12) Sigmond Elek 714 frt, 13) Bogdán István 689 frt, 14) Heigel József 630 frt, 15) Dávid Antal 614 frt, 16) Reinisch Ágoston 612 frt, 17) Ferenczi Miklós 557 frt, 18) Vagner Frigyes 554 frt, 19) Tompa Károly 552 frt; 20) Trandafir Miklós 516 frt, 21) Ulár Pál 514 frt, 22) Engel József 493 frt, 23) Hutlesz Károly 487 frt, 24) dr. Maizner János 470 frt, 25) Plihal Ferencz 466 frt, 26) Tamási Tamás 455 frt, 27) Züllich István 430 frt, 28) Szathmári György 423 frt, 29) Kis Sándor 412 frt, 30) Mihály László 410 frt, 31) Kirschner Jakab 410 frt, 32) Adler Antal 400 forint, 33) Csulak Dániel 399 frt, 34) Gajzágó István 393 frt, 35) Kovári Mihály 373 frt, 36) dr. Fischer Lajos 366 frt, 37) Nemes József 343 frt, 38) Bokros Elek 338 frt, 39) Varga Dániel 323 frt, 40) Cziriák Samu 321 frt, 41) Veszely Károly 321 frt, 42) Weinberger Pál 310 frt, 43) Schwarcz József 306 frt, 44) Schwarcz Adolf 285 frt, 45) Magyar Mihály 281 forint, 46) Ákoncz József 280 frt, 47) Reschner Dániel 276 frt, 48) Szombathelyi Gusztáv 264 frt, 49) Tamási János 242 frt, 50) Schütz János 241 frt, 51) Klatrovetz János 239 forint, 52) Bertleff János 236 frt, 53) Reményik Mátyás

222 frt. — Az 1, 2, 3, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 33, 34, 35, 36, 37, 41 szám alatt megnevezetteknek adójuk kétszeresen van számítva. Póttagok: Ákörtz János, Stadler József, Kovács Márton, Kiermayer Károly, Deák József, Bányay Vitális. stb.

— **Az egyetemi kör** javára adandó táncvizsgálat rendező bizottsága gr. Béli Györgyné ö nméltóságát nyerte meg bányául. Egyik biztosítéka a jó sikernek.

— **Naszódvidék** monori kerületében, a lemondott Cséry helyébe, Tanárky Gedeon közoktatásügyi államtitkárát választották országgyűlési képviselőnek.

— **„Család és iskola”** című helyben megjelenő nevelés-oktatásügyi szakközlöny újult erővel kezd meg új évfolyamát. Nemcsak nevelőknek, hanem a szülőknek is készséggel ajánljuk e szaklapot. A nevelés természetadta legszébb hivatása minden atyának, anyának s fájdalom mi legfontosabb feladatainkra nézve szoktuk legfelelősebbnek tartani a képzettséget; bízunk a megoldást az anyatermeszetre, mintha bizony létezne a természetnek egy paránya is, melyre ne gyakorolhatna jótékony befolyást a tudomány. Ideje volna tudnunk, hogy a gyermeknevelés tudománya legalább is ér annyit, mint a politika és a nevelésügyi közlöny is érdemel annyi pártfogást, mint az.

— **A budapesti** nemzeti színházban Buljovszky Lilla asszony tegnapielőtt lépett másodsor, A „N. H.” következőleg ir játékáról: A művész Mosenenthal „Deborah”-jának czimszerében újra alkalmat nyert mindazon becses tulajdonait teljes érvényre emelni, melyeket első fellépéséről irt tudósításunkban dicsegettel említettünk fel. Kiemelni kívánjuk még, hogy ez alkalommal Buljovszkiné asszony több érzést mutatott szerepe azon részeiben is, hol a szív szózata adja meg színt a drámai jelenetnek. Játéka minden egyes kiválóbb momentumát a közönség zajosn megtapsolta. Andrásy Gyula gróf is végig nézte az előadástját, Manó páholyában.

— **Marosvásárhelyről** írja egyik levelezőnk, 4-ikéről kezdve a következő sorokat: „Színházlátogató közönségünk érdekes zendégszerepléseket néz elibe. E. Kovács Gyula, a kolozsvári színház derék művezetője, már január hó elsőfelében megkezdte városunkban vendégjátékait s a Hamlet, Othello, Vilóla és Clarissa remek darabokban fog fellépni. Tamási József, a budapesti nemzeti színház volt első népszimű éneke, ki itteni jól értesült forrás szerint valószínűleg a kolozsvári nemzeti színházhoz fog szerződteni, városunkban február hó 1-én kezd meg vendégszereplését s ez alkalommal Vidor J. Pál, a kolozsvári nemzeti színház tehetséges népszimű éneke is átjön egy pár vendégszerepre. Ugy látszik, Nyéki János igazgató kellő figyelemmel van a város műügyeire s igyekszik lehetőleg annak meg is felelni; a közönség sem háládatlan s szépszámmal látogatja az elég sikerült előadásokat.”

— **A kolozsvári** mértékhitelítő hivatal egy igen czélszerű intézkedéssel ajándékozta meg városunkat. Négy könyv oldalán a lehető rövidséggel összeállította a régi mértékek s az a szerinti árának az ujakra való átszámítását, ezt kemény borítékra ragasztva szétszórta a várososzlók között, kik tartoznak azt felszólításra bárkinek és bárhol megmutatni. Ugyanezen czélszerű táblázat 500 példányban a közönség körében is ki fog osztatni. Igen örövendünk, hogy a hitelítő hivatal ily komolyan veszi feladatát.

— **A marosvásárhelyi** ügyvéd-vizsgáló bizottsághoz az igazságügyminiszter az 1876-ik év tartamára elnökké Schneider József, helyettes elnökké pedig Geczó János marosvásárhelyi kir. táblai tanács elnököket nevezte ki.

— **Necrolog.** A v.-hunyadi m. kir. erdőhivatal pénztárnoka Seymann Károly szélhűdés következtében tisztársai és hátrahagyott özvegyének mély fájdalomra f. hó 2-án örökn nyugalomra szenderült. Benne a magyar állam egy hűséges és páratlan tisztviselőjét vesztette. Béke hamvaira.

— **Hymen.** Pap István, jelenleg domokosi és megválasztott berkeszi ev. ref. lelkész a mult 1875-ik év december 27-én vezette oltárhoz rogozi birtokos néhai Molnár Sándor bájos leányát Bertát. Áldás és egyetértés kísérfje a családi élet utain.

— **Kovács Ferencz** sz.-udvarhelyi lakos vezetéke nevét „Derzsi”-re változtatta.

— **N.-Enyedén** működő társulat alakulásán buzgólkodik több jeles ügybarát, még pedig oly szép sikerrel, hogy férfiak és nők közül több mint 40-en ajánlkoztak már. — E társulat nemcsak színelőadások, hanem zeneesték, felolvasások stb. által is közre kíván hatni a közszellem jótékony élénkítésére. — Dr. Kovács Ödön, Dr. Magyar Károly, Dr. Botz József, Diemár Károly, Vajna Károly smég többen lelkes terjesztői és létrehozói ez inté-

ménynek, melynek a legjobb sikert kívánjuk, —

— **A „N.-Enyedi** polgári olvasó egyesület” könyvtára gyarapítására, f. hó 9-én este 7 órakor, a városak nagy termében vacsorával összekötött férfi estélyt rendez. — A Papp Gyula ur által ajánlott eszme oly szép sikert biztosít, hogy az eredmény szerint mintegy 200 forint fog jutni az üdvös célra. Vajjon aránylag melyik város áldoz többetily célokra, mint Enyed? tekintve a kevés népességet és csekély vagyoni erőt, — egyik sem.

— **Deák Ferencz lakása** előtt az új év napján több mint 200 magánfogat és berkocsi jelent meg tisztelőikkel, de a beteg csak az országgyűlés és főváros küldötteit fogadhatta el.

— **Báró Jókai.** Az „Ellenőr” jelentette volt a mult a napokban, hogy koszorú regényírónkat közelebb kitüntetés fogja érni. Pesti lapok szerint a nagyírú író a Szent-István-rend közpékesztjével fog feldisznitni. Ezen renddel a báróság jár.

— **A magyar** tudományos akadémia II. osztályának ülése január 3-án. Az osztály-ülést összes ülés előzte meg, melyen a m. é. december 31-én lejárt határidőig beérkezett többrendbeli pályaművek jelentettek be. A gr. Teleki-féle vigjátéki pályázatra összesen 6, a gr. Karácsonyi-féle drámai pályázatra 24, a Horváth Boldizsár által kitűztött „az esküdt-széki intézmény”-re vonatkozó 100 aranyos jutalomra 2, a Sztrókay-féle jogi kérdésre 4, a Fáy András-féle alapítványból kitűztött díjra 3, a Vitéz József-féle jutalomra pedig 4 pályamű érkezett meg. A jelölés levélké lepecsételtetvén, a levéltárba tétetnek, s a pályaművek pedig elintézés végett az illető osztályokhoz utasítatnak. A pályaművek bejelentése előtt titkár B. Kemény Zsigmond halálára vonatkozólag egy táviratot mutatott be. Melegen emlékezett meg az elhunyt érdemeiről. Emlébeszed lartásáról gondoskodva les.

— **Nyomor.** Temesvárról szomorú esetről értesülünk. Az ottani Józsefvárosban egy szegény sorban levő család lakik, melynek család-fentartója tegnapielőtt bizonyos üzleti dolgokban vidékre utazott, honhagyva a terheesség előhaladt állapotában lévő nejét és két kis gyermekét. Az elmúlt éjjel az anya egy gyermekét szült s miután senkije sem volt, kitűlézőnőrt vagy bárkiért is küldhetett volna, (két gyermeke közül az egyik 2 és fél a másik 4 éves) a hideg szobában saját sorsára volt hagyatva. Ez kegyetlen is volt iránta, mert reggel miud az anyát, mind az újszülöttet halva és már mereven találták meg az ágyban.

— **Apró hírek.** Az orosz czár egész Oroszországban gyűléseket engedélyezett, hogy Sebastopolban az eddigi bástyák helyett történeti emlékü boulevardok építtessenek. Nagyváradon február elején lesz Junák nagyrépost beiktatása a betegeskedő püspök helyettesévé. A magyarosi szász kaszinó dísztermében a főhelyen nem a magyar király, hanem Vilmos német császár arcképe látható. Balázs Kálmán n.-várad i zenésze a mult ősszel Amerikába indult. Hamburgig elvergődtek, de pénzük elfogyván, nem mennek tovább, hanem megfordítják a szekér rudját és jönnek haza. A n.-várad i túzóltó-egyesület a szenvedett bánalmakért méltó elégtételt nyervén, a régi tagokból újonnan megalakult. Berg, a bécsi „Kikiriki” szerkesztője újvén kezdve olos regény vállalatotindít, melylyel a francia izgalmi regényeket akarja ellensúlyozni; első füzeté lesz „Die Narrische Gräfin.” Albrecht fhg. Arcóba hosszabb gyűgymódra utazott. Az orosz czárné Mantónába készül, légkurára. Goesenben Janiszevszky fölszentelt püspököt letartoztatták s átadták a kerületi törvényszéknek, hogy hathavi fogságbüntetését kitöltsé. Az „Utazás a föld körül” párisi tantíeme”-jéből Jules Verne eddigéig 80,000, Denner pedig, ki a szöveget dramatizálta 120,000 frankot kapott.

NEMZETI SZÍNHÁZ
Bérlet 82-ik szám.
Kolozsvárt, csütörtökön, jan. 6-án 1876.

Két huszár

és egy bakancsos.

Népszimű 3 felv. Magyarosítottá Berzenyi Károly.

SZEMÉLYEK:
Nagy Pál, fogadós — — — — — Ditrói.
Zsuzsi, leánya — — — — — Kutassi Janka.
Anna, gazdaszonya — — — — — Körösiné.
Kun Mózes, falubírája — — — — — Török.
Bábi, leánya — — — — — Boczáné.
Péter, unokaöccse — — — — — Kassai.
Miska — — — — — Krasznai.
Zsiga } szabadságos huszár — — — — — Vidor.
Matyi, bakancsos — — — — — Szentgyörgyi.
Huszárkaplár — — — — — Váradi.
Salamon, bolto — — — — — Osváth.
Orkatona — — — — — Csapregi.

Katonák. Örök. Nép.

Kezdeté 7 órakor. Vége 10 előtt.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a tordai takarékpénztár 1875. decz. havi üzletforgalmáról.

Bevétel.

Novemberről átjött készpénzben 4249 frt 14 kr, 110 betétben 12,483 frt 03 kr, visszafizetett betéti folyó kamatokért 16 frt 36 kr, leszámított váltókért 93,910 forint — krajczár, előlegekért 4300 forint — krajczár, osztalékért 213 forint — kr, kezelési költségért 38 frt 58 kr, tisztí fizetésekért 242 frt 50 kr, visszafizetett visleszámított váltókért 17,770 frt — kr, visleszámított váltók kamataiért 315 frt 84 kr, megjelenési díjakért 317 forint — kr, megjelenési díj utáni százalékokért 59 forint 33 kr, államilletékekért 4 frt 55 kr, adóba 15 forint 70 kr, kifizetett betéti folyó kamatok 3 százalékos díjért — forint 65 krajczár, részvény-jegy után járó blyegdíjért — forint 38 krajczár,

Összesen 130,648 frt 78 kr.

Kiadás.

Visszafizetett betétek s tőkésített kamatokért 69 tétel után 6972 forint 62 kr, visszafizetett betéti folyó kamatokért 16 frt 36 kr, leszámított váltókért 93,910 forint — krajczár, előlegekért 4300 forint — krajczár, osztalékért 213 forint — kr, kezelési költségért 38 frt 58 kr, tisztí fizetésekért 242 frt 50 kr, visszafizetett visleszámított váltókért 17,770 frt — kr, visleszámított váltók kamataiért 315 frt 84 kr, megjelenési díjakért 317 forint — kr, megjelenési díj utáni százalékokért 59 forint 33 kr, államilletékekért 4 frt 55 kr, adóba 15 forint 70 kr, kifizetett betéti folyó kamatok 3 százalékos díjért — forint 65 krajczár, részvény-jegy után járó blyegdíjért — forint 38 krajczár,

együtt 124,176 frt 50 kr.

Deczember végén maradt készpénz 6472 frt 28 kr.

Összesen 130,648 frt 78 kr.

Torda, 1875. decz. 31.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Januárius 4-én 5% Metaliques 6935 frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 73.80 frt. 1860-iki államkölcsön 117. — Bankrésznéyek 885. — Hitelrésznéyek 195,60 London 113.35. frt. Ezüst 10380. Cs. kir. arany 533. —. Napoleond'or 908 — 100 mark német értékű 56.30

Urbéri kötvények: Magyarországi 80 — Temesvári 7950. Erdélyi 7980. Horvátországi 82.50.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

— **Stein János** erd. muzeum-egyetemi könyvtáros és magyar királyi egyetemi nyomdász kiadványában megjelent **naptárak** Kolozsvárt. **Irodai fali naptár 1876-ra.** Katolikus és protestans, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték táblákkal s a királyhágón inneni királyi törvényszékek és járásbíróságok táblázatos kimutatásával. Különösen hivatali használatra Ára 30 krajczár, postán küldve 32 krajczár, **Erdélyi nagyobb képes naptár 1876. évre.** Hetedik évfolyam. Tisztí czimtárral ellátva. Ára 60 kr. postán küldve 66 kr. A dústartalmu naptár-részen kívül a tiszticzimtár tartalma következő: felelős magyar királyi kormány, horvát-szlavon-dalmát és osztrák-magyar közös miniszterium, magyar királyi állami számvervőség, m. kir. curia, m.-vásárhelyi kir. ítélőtábla, az erdélyi földtehermentesítési alapigazgatóság Budán, a királyhágón inneni összes királyi törvényszékek és járásbíróságok, kir. közjegyző, kataszteri és kir. mérnöki hivatalok, magyar királyi bányaigazgatóság és magyar királyi jószágigazgatóság Kolozsvárt, a kolozsvári és nagy-szebeni magyar királyi pénzügyigazgatóságok az alant adó-és vámhivatalokkal, az erdélyi magyar királyi postaigazgatósági kerület postahivatalai és postamestereivel, a kolozsvári magyar királyi távirai kerület fő-és mellékállomásaival, a hirályhágón inneni megyék, székek, vidékek, szabad királyi és mezővárosok közigazgatási tiszticzimtára, a kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem, kolozs-monostori gazdasági tanintézet a Kolozsvárt létező hitfelekezeti tanodák, állami tanintézetek, népisiskolák, óvodák és magán-növeldek, kereskedelmi és iparkamárák, Brassóban és Kolozsvárt, az erdélyi gazdasági egyesület, kolozsvári pincevezsereg, bankok, kölcsön- és takarékpénztárak, biztosító társaságok. A „kolozsvári kalauz”-ban közli a helyt létező közművelődési és jótékonyági egyesületek, a helyt lakó orvosokat, ügyvédeket, irodalmi és iparvállalatokat azok közül a nevezetesebb cégeket főlemlitve. Végül a „Hasznos tudnivalók” rovatában közli a kolozsvárt létező nevezetesebb intézetek és hivatalok helyiségeit.

(3) (1-3)

Az általam szerkesztett

„Gyors számoló“

leggyakorlatibb kézi-könyv, a régi mértékeknek és súlyoknak, méter-mértékekre és viszont föléli átszámítására czimű munkának

első kiadása néhány nap alatt teljesen elkelvén és a kereslet folyton növekedőben levén, ezen érdekes munkából, a melynek szüksége az új mértékek tényleges életbeléptével naponta érezhetőbb, **második kiadást rendeztem.**

Ezen második kiadás kapható Kolozsvárt **STEIN JÁNOS** könyvkereskedésében.

Egy példány ára 60 kr. o. ért.

Postán küldve 65 kr.

Tisztelettel:

BENEDEK LAJOS, a „Gyors számoló“ szerzője.

(493)

(13-18)

Dr. SCHWAIGER növény-kivonata

kezesség mellett gyógyít gyökeresen még idült férfi gyengeséget is egy hét alatt

és minden más nemű betegséget, férfiaknál és nőknél a legrövidebb idő alatt. Egy palack ára használati utasítással 2 frt. o. ért. készpénz küldemény, postai utalvány, vagy utánvét mellett, Dr. SCHWAIGER által

Bécs, VII. Schottenfeldgasse 60. sz.
Kéri a czímet tisztán feladni.

(501)

(3-6)

Neustein Fülöp,

gyógyszerész „zum heil. Leopold“ Bécsben, stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, a t. cz. közönségnek valódi gyógyszeres egész sorozatát ajánlja, melyek minden esetben kitűnőnek bizonyultak és biztos gyógyulást eredményeztek.

Ezernyi bizonyítványok tanuságul szolgálnak.

Mentha, kitűnő gyomorszer, görcsmegszüntető, mint fogtinktúra és szájjavít, 50 kr.
Sz. Erzsébet cukrozott vértisztító labdacai, könnyű hashajtó, vértisztító s emellett teljesen ártalmatlan, különösen jóknak bizonyultak az altesti szervek minden betegségeiben, váltólázbán, mellszervek bajában, bőr- és szembetegségeiben, gyermek- és nőbetegségeiben minden árgulást leküzdnek, mely a legtöbb betegség kútyeje. Ezen labdacok e nemben a legkitűnőbb és legolcsóbb készítmény. — Egy tükercs 8 dobozban, 100 labdacccsal 1 frt.

Védszer minden ragály ellen, Gardien dr. Fremont-tól 1 frt 50 kr. Cholera-szaggató-essencia 40 kr.

Fuladózás ellen, tífusnyó szivarkák, 25 db. 1 frt.

Szemfájás- és szemgyulladások ellen, Reichel szembalzsama 1 frt 50 kr. és Romershausen szemessenciája 2 frt.

Hugyhólyag-hurut ellen, (cső- és fehérhólyag) dr. Cadelle befecskendezése 1 frt 60 kr.

Puffadt nyak ellen, golyvaszer, 70 kr. Sápör ellen, vaskátrány-szörp, 2 frt.

Mellbetegségek ellen, müvésznedv, 70 kr. Mirigybajok és görvélkór ellen, norvég orvosi balzsám 40 kr., cukrozott alakban 1 frt 60 kr.

Lábizadás ellen, Salicil-antiszintin 10 kr. Nehézkor ellen, Vial-Capsulák 1 frt 40 krajczár.

Illatszerek és piperecikkek nagy raktárral bírnak, különösen megemlítve: Hajkikillás és fejkörpa ellen, El Benito 1 frt 80 kr. Tanin-hajkenőcs 1 frt 35 kr.

Mint hajfestőszerek, dr. Callmann hajfestőke 3 frt. és Ciuq-Reparateur 3 frt. Fekete és sárga fogak ellen, Odontin fogpasta 70 kr.

Ismeretes francia különlegességek:

Capsules Matico 1 frt 60 kr.
Injection Matico 1 frt 40 kr.
Capsules Vial 1 frt 40 kr.
Szivarkák Canabís india-ból 1 frt.
Pate Pectorale Gorge 50 kr.
Papier Fayard und Blayn 50 kr.
Mustárkvasz lapok Boggio-tól 50 kr., egyes lapok 5 kr.
Quina Loroche 2 frt.

Továbbá minden francia különlegesség legolcsóbb áron, nagyobb vásárlásnál eredeti áron, mindekor friss minőségben készletben vannak:

Tömörített vajjal tej 50 kr.
Nestlé gyermekiszteje 90 kr.
Dr. Göllis emésztőpora 84 kr.
Anatherin-szájjavít Popp-tól 1 frt 40 kr.
Dr. Heider fogpora 35 kr.

Ajánljuk nagyraktárunk illatszerekből, szappanok, hajkenőcsökből stb. az első párisi házaktól. Salicyl-szappan, a legjobb és legolcsóbb szappan a világon darabja 25 kr.

Csokoládék a Compagnie française-től, fontja 60 krtól 3 frtig. Valódi orosz thea 1/2 font 1 forint.

Minden lehető műszerek raktára, gyógyulási használatra, valamint állóvők önhasználatra, fecskendő, kőtelékek a legolcsóbban.

Nagy raktár fogkefékből, arczfesték és egyéb pipere cikkek.

Valamint figyelembe ajánljuk a legkitűnőbb behozott **borokat** és pedig a legfinomabb minőségben:

Medoc, nagy üveg 1 frt.
St. Julien, nagy üveg 1 frt 50 kr.
Chablis, nagy üveg 1 frt 50 kr.

Továbbá kitűnő **Rhum**, üvege 1 frt 10 kr.

Bármily megrendeléseket az itteni piacon valamint Berlinben és Párisban is minden tőzsedj nélkül eredeti számla mellett eszközölünk.

Szétküldünk nagy készpénzért vagy postai utánvét mellett.

Az itt elősorolt összes cikkek raktára **Budapestben, Török József** urnál, Királyutca 7. szám.

Ezen most jelent meg s
Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt
kapható:

FALI TÁBLÁK

az elemi rajztanításhoz.

Rajzolta Felméri Mózes.

A használatukhoz szolgáló **vezér-fonalat** írták Kozma Ferencz és Felméri Mózes, sz.-kereszturi áll. tanítóképző tanárok.
A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium által 1875. — 28,924 szám alatt ajánlva. Ára 6 frt.

Postán küldve csomagolás és fuvarlevélért 15 kr.

A nevezett művet a sajtó a legkedvezőbben fogadta. A „Néptanító Lapja“ 1875. évi 23. számában, hol a miniszteri ajánlat is közöltetik, az mondatik róla, hogy a **tanmenet** megállapításában **oly helyes pädagogiai tapintat** vezérelte szerzőket, melytől elismerésünket annál kevésbé tagadhatjuk meg, minthogy a különböző elemi rajztanítási rendszerek nagy tömkelegében — annyiak után nem lett volna nehéz eltévedniük. A **stigmographiai rajz** **kellő méltatása** az elemi fokon **már magában véve is nagy érdem.** Az átmenet a stigmogr. rajzból a szabadkézi rajzra eléggé előkészített, s tehát ezen oly sokak által betölthetetlennek hitt űr a két fokozat között **elégé át van hidalva**, a mi által úgy hisszük a **stigmogr. rajz legkonokabb ellenel is le lesznek fegyverezve.** A gyermekek elé szánt mintalapoktól a falitáblákig már jelentékeny módszertani baladás van. Mindezek folytán bajos lenne leg-alább azon egy érdemet elvitatni a Kozmák művétől, hogy az jelenleg **húzag pótló és mint ilyen hivatva van jó szolgálatokat tenni a népiskolai rajz-oktatás ügyének.** Mindezek után melegen ajánljuk ezen rajztanítási művet népiskoláink számára. A kivitel elég szabatos és izékes. A nyomdai kiállítás pedig Stein J. nyomdájának becsütlétére válik.

A „Székely Tanítgy“ 1875. 17-ik számában részletes ismertetést közölve egy műszaki tanító tollából, s a többek közt a vezérfonalról azt mondja, hogy „az nem követel művészi tehetséget a tanítótól, hanem megadja a tananyag megtanítására a részletes utmutatásokat, melyek szerint **oly tanító is képes a rajzot sikeresen tanítani, kinek tehetségeit e tantárgyban kiképezni alkalmá nem volt.** A ki a stigmogr. módszert ismeri, bizonyosan előnyt fog adni ennek a népiskolában a többi módszerek felett, s **bizonyára érdeműl tudja fel e táblák-nak, hogy a rajzoktatást e módszer szerint kezdik.** Nagy reményünk van, hogy így vezetve a rajzoktatást, annak **dús sikere elmaradhatatlan lesz.** Ez életrevaló taneszköz, ha tanítórságaim körében méltó pártolásra talál, **nagy lendületet fog adni a népiskolai rajzoktatásnak.**

A „Prot. egyházi és iskolai lapok“ mind ugyanezen előnyeit emeli ki e mű-nek s melegen ajánlja az érdeklettek figyelmébe, s általában minden inté-zetbe, hol elemi rajztanítással foglalkoznak.

A „Hon“ 1875. évi dec. 18-diki számában szintén igen ajánlólag ismer-teti. „Az elemi rajztanítás — mondja — nálunk mindeddig csaknem kizárólag né-met minták után történt, s így csak **örvendetes nyereséménynek tekintjük,** hogy e téren magyar emberek is tesznek kísérletet. Szerzők mód-szere a stigmographiai, s szabadkézi rajz kombinációjában áll. Szerzők az általá-nos pädagogiai elveket megtartják, s mindenek felett az egyszerűsége jobban ügyelnek, mint rendesen szokott. Nézetünk szerint e módszer teljesen helyes. Szerzők módszerük megvilágítására **oly vezérfonalat írtak, mely vi-lágosság és teljesség tekintetében páratlanul áll, s mint pæd-agogiai munka is kiváló figyelmet érdemel.**

A kolozsvári m. kir. tudomány-egyetemmel kapcsolatban FELÁLLITANDÓ ev. ref. theol. fakultás és tanárképezde TERVEZETE.

Az 1875-ki ev. ref. egyházkerületi közgyűlés által kiküldött véleményező bizottság ülésében

ELŐTERJESZTETTE

SZÁSZ DOMOKES ev. ref. pap és bizottsági tag.

Egy könyvmatu rajzmelléklettel.

Ára füzve 40 krajczár.

Az **anya könyve**, francia forrásból.

Dr. GÜNTHER ANTAL. Ára 1 frt 50 kr.

Diszkötésben 2 frt 60 kr.

LUCREZIA BORGIA.

Egykoru okiratok és levelezések nyomán írta Gregorovius.

Szerző engedélyével fordította MARKUS MIKLÓS. Első rész.

Ára a néhány hét múlva megjelenendő utolsó részszel együtt 3 frt.

Magyarország igazolt ügyvédeknek és. kir. közjegyzőinek, kamarák és székhelyek szerinti név- és lakjegyzéke.

A „Budapesti Közlöny“ és az ügyvédi kamarák által beküldött hiteles adatok alapján összeállította KOLLERFFY MIHÁLY. Ára 1 frt.

Bethlenfalvi gróf Thurzó György levelei nejéhez, Czobor-szent-Mihályi Czobor-Erzsébethez.

Közrebocsátva id. gróf ZICHY EDMUND,

árvai uradalmi teljhatalmu igazgató megbízásából.

A két kötet ára 4 frt.

Tereptan és tereprajztan

20 mintalap, 1 tábla és 67 a szövegbe nyomott **á b r á v a l.**

A magyar kir. honvédelmi miniszter ő nagyméltósága által, a honvédségi Ludovica akademia számára elfogadott tankönyv.

Kiváló tekintettel a tanodai, valamint a magántanulmányozási czélokra. Írta ZSOLDOS FERENCZ, m. kir. honvéd százados és szaktanár a Ludovica akademián.

A mű ára füzve mappával együtt 4 frt.

ELEMI VEGYTAN,

az ásványtan alapvonalával a középiskolák alsóbb osztályai, valamint a polgári iskolák és tanítóképző intézetek számára. Balló Mátyás, a vegytan tanárától Budapest. Ára 1 frt.

A mindennapi életből.

A nőknek. Rusz K. Moleschott, Doeberneier s mások után írta K. Beniczky Irma. Ára a 2 kötetnek 80 kr.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Dalmady Győző összes költeménye.
(1857 -- 1875.)

Két kötet. Ára 3 frt 50 kr. Diszkötésben 5 frt.

Erdély története.

Az ősidőktől korunkig Kövály László, Szilágyi Sándor, Horváth Mihály s. után egybeállítá Kuliffay Ede. Ára 50 kr.

A T H L E T I K A.

Írta MOLNÁR LAJOS. Ára 2 frt.

INSTITUTIÓK,

kérdésekben és feleletekben. Írta GÁJUS. Ára 80 kr.

Bevezetés az államtudományokba.

Írta dr. PISZTORY MÓR. Ára 1 frt 50 kr.

Közigazgatásunk és a szabadság.

Írta GRÜNWARD BÉLA. Solymonvármegye alispánja, Ára 1 frt 20 kr.

Török nyelvtan,

(alak-, mondattan-, olvasókönyv- és szótár.)

Írta Szentkatolnai BALINT G. Ára 3 frt.

A magyar költészet kézikönyve,

a mohácsi vésztől a jelenkorig vagyis az utóbbi negyedfél század kitűnő költői életrajzokban s jellemző mutatóványokban feltüntetve Toldy Ferencz által. Második, átdolgozott kiadás. Ára az öt kötetnek 10 frt.

József császár,

vagy egy emberbarát a trónon. Írta Áldor Imre. Ára 40 kr.

Hunyadi János és kora.

Írta Áldor Imre. Ára 40 kr.

Két Rákócziné.

Írta Áldor Imre. Ára 40 kr.

Atilla, hun király története.

Írta Áldor Imre. Ára 40 kr.

Korona és vérpad,

vagy Stuart Maria története. Írta Áldor Imre. Ára 40 kr.

A gyermekápolás rövid kézikönyve,

tekintettel a hazai viszonyokra Közhasználatra írta Dr. Wittmann László Ára 1 frt 50 kr.

A büntettek és büntetéseik.

A büntetőjog különös része. Tekintettel az újabbkori törvényhozásra és Izai törvényjavaslatunkra. Írta: Dr. Schnierer Aladár. Ára 3 frt.

Az ördög párnája.

Énekes népszimű 3 felvonásban. Írta TÓTH KÁLMÁN.

Ára 40 kr.

A BANKÜGY.

Írta gr. LÓYNAY MENYHÉRT. Ára 3 frt.

Emlékhangok a székelyföldről.

Írta dr. DOBRÁNSZKY PÉTER. Ára 1 frt.

Egy nagy világi házasság.

Regény. Írta Feuillel Octáv, Franciaából U. Ilona. Ára 80 kr.

A K É M.

Regény. Írta Cooper Fenimore I. Angolból fordította Cserey József Ára a két résznek 2 frt 50 kr.

Magyar tudományos akadémiai almanach.

csillagászati és közönséges naptárral 1876ra. Ára 1 frt.

TÁBLÁZATOK

a régi mértékeknek új méter-mértékekre és viszont való átváltoztatására és az árak átszámítására Hivatalos kútfők alapján.

Ára csak 20 kr.

Tartalom:

1. Bécsi öl, láb, hüvelyk és vonal átváltoztatása méterekre.
2. Méterek átváltoztatása bécsi öl, láb, hüvelyk és vonalokra.
3. Mindezeknek ár átszámítása.
4. Bécsi rőf átváltoztatása méterekre.
5. Méter átváltoztatása bécsi rőfre.
6. Mindezeknek ár átszámítása.
7. Bécsi mérő átváltoztatása hektoliterre.
8. Liter és hektoliter átváltoztatása bécsi mérőre.
9. Ezeknek ár átszámítása.
10. Liter és hektoliter átváltoztatása bécsi kupa és akóra.
11. Bécsi kupa és akó átváltoztatása liter és hektoliterre.
12. Ezeknek ár átszámítása.
13. Bécsi font és lat átváltoztatása kilogramr.
14. Kilogram átváltoztatása bécsi font és latu.
15. Ezeknek ár átszámítása.

Erdélyre nézve különösen fontos.

16. Erdélyi véka és veder átváltoztatása lite és hektoliterre és viszont.

Ára 20 kr. előre beküldendő 22 kr-rt bérmentesen küldetik meg.